

De nieuwe Doctrine Publicatie Landoperaties

Basis voor de toekomst

De Commandant der Strijdkrachten (CDS) heeft de nieuwe *Doctrine Publicatie Landoperaties* (DP 3.2 Landoperaties, kortweg DPLO) goedgekeurd. De DPLO vervangt de huidige *Land Doctrine Publicatie* (LDP) I t/m IV. Deze publicatie is een domeinpublicatie van de CDS (naast de *Grondslagen Maritiem Optreden* en de *Air Power Doctrine*) en onderdeel van de Nederlandse Joint Doctrinestructuur. Tevens is deze publicatie de overkoepelende doctrinepublicatie voor de Koninklijke Landmacht. Lezen, begrijpen en gebruiken van het document behoort hiermee vanzelfsprekend te zijn voor de professionele militair in de hedendaagse krijgsmacht.

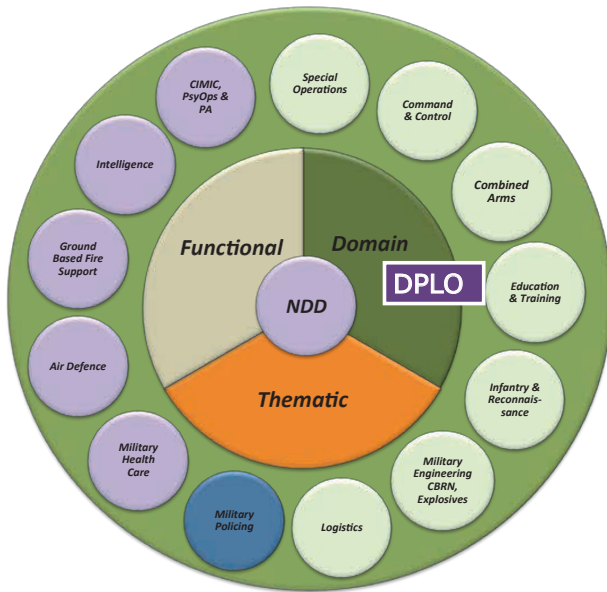
Lkol H.J. Keij*

De huidige periode is uitdagend voor de krijgsmacht. Na jaren van aanhoudende bezuinigingen, deelname aan militaire operaties en allerlei maatschappelijke, technologische en politieke ontwikkelingen is het belangrijker dan ooit om te realiseren waar de krijgsmacht voor staat en wat onze rol is binnen de huidige en toekomstige veiligheidsomgeving. In een samenleving doen zich altijd conflicten voor. Daarbij is de aard van conflicten onveranderlijk, maar zijn de karakteristieken van conflicten aan verandering onderhevig. Deze veranderende karakteristieken hebben gevolgen voor het optreden van de krijgsmacht. De huidige en naar verwachting toenemende complexiteit van conflicten en de steeds meer met elkaar samenhangende en verweven samenleving, leiden steeds opnieuw tot unieke en nieuwe

uitdagingen bij operaties. Zowel de krijgsmacht als de politiek moet daarop voorbereid zijn. De DPLO behandelt deze onderwerpen en daagt de lezer uit hier over na te denken; dat vereist een eenvoudige en heldere doctrine.

Tegelijkertijd moeten we ons bezinnen op onze ervaringen van de afgelopen jaren. Daarvoor is het noodzakelijk los te komen van de directe uitvoering van operaties en vanuit een fundamentele en tijdsbestendige benadering naar de rol van de krijgsmacht te kijken. Hiertoe wordt in dit artikel eerst een korte schets gegeven van de operaties van de afgelopen twee decennia en hun impact op doctrine-ontwikkeling. Vervolgens worden diverse aspecten beschreven die aanleiding geweest zijn voor de ontwikkeling van deze nieuwe doctrine. Ter afsluiting volgt een weergave van de in de DPLO behandelde onderwerpen.

* De auteur is werkzaam bij het *Land Warfare Centre* van de Koninklijke Landmacht.

Figuur 1 De DPLO als onderdeel van de Nederlandse Joint Doctrinestructuur

Terugblik op de afgelopen twee decennia

Diverse militaire operaties die in de afgelopen twee decennia zijn uitgevoerd, hebben hun invloed gehad op de ontwikkeling van doctrine in het algemeen en de DPLO in het bijzonder. Allereerst *Desert Shield* en *Desert Storm* (1990-1991, kort na het beëindigen van de Koude Oorlog), waarbij na uitgebreide voorbereidingen een militaire operatie werd uitgevoerd om Koeweit te bevrijden. In dit conflict werkten de diverse eenheden van de landmacht, luchtmacht en marine intensief samen en versterkten elkaar. Deze geïntegreerde werkwijze werd niet eerder op deze schaal toegepast en wordt algemeen gezien als het hoogtepunt van de ontwikkeling van het grondoptreden na de Tweede Wereldoorlog en optimalisatie van de samenwerking tussen landmacht, luchtmacht en marine. Het is een schoolvoorbeeld voor de gedachtevorming over beweeglijk optreden zoals ontwikkeld tijdens de laatste jaren van de Koude Oorlog (vastgelegd in onder meer de Amerikaanse *Air-Land Battle*-doctrine). Deze militaire confrontaties verliepen bijzonder succesvol voor de door de VS geleide coalitie. Het interne conflict in

Irak bleef echter voortbestaan en leidde onder meer tot een grote hulpoperatie in Noord-Irak (waarbij ook de Nederlandse krijgsmacht betrokken was) en internationale inzet boven het luchtruim van Irak met *no-fly zones*. In diezelfde periode is de krijgsmacht ook ingezet op de Balkan. Aan deze inzet lag slechts een beperkte conceptuele benadering van het conflict ten grondslag en het optreden kenmerkte zich door een sterke beperking in bewegingsvrijheid. Het conflict kende echter ook een grote, vaak internationale aandacht en inspanning. Er was voortdurend discussie over de vraag of de manier van optreden wel een zuivere militaire operatie te noemen was. Kenmerkend voor deze discussie was de opmerking: *'It is not a soldier's job, but only soldiers can do it.'* Voor veel westerse landen (waaronder Nederland) was dit echter ook een eerste operationele inzet na vele jaren Koude Oorlog.

Begin 2003 begon *Operation Iraqi Freedom*, die nog tot 2011 doorliep. In eerste aanleg leek dit een herhaling van de vorige Golfoorlog. Niets bleek echter minder waar. Na de interventiefase kregen de militaire eenheden veelvuldig te maken met een grote verscheidenheid aan confrontaties en incidenten met een hoog asymmetrisch karakter. Soms moesten zij zelfs grootschalige gevechtshandelingen uitvoeren om gebieden weer onder controle te krijgen. Deze militaire inzet, waarbij ook de Nederlandse krijgsmacht betrokken was, opende ons de ogen vanwege de grote diversiteit aan aspecten die ons te wachten zou staan bij toekomstige militaire inzet in conflictsituaties. In dezelfde periode vond de inzet in Afghanistan plaats. Hier werden vele landen, waaronder Nederland, geconfronteerd met de opbouw van een land met een langspekend intern conflict. De inzet kenmerkte zich door een permanente combinatie van opbouwactiviteiten, training van veiligheidsorganisaties en militaire confrontaties. Afghanistan werd een operatie waarbij militaire en niet-militaire organisaties vaak intensief zijn gaan samenwerken.

Twee decennia aan conflicten en militaire confrontaties, begonnen op de Balkan en later

via Irak geëindigd in Afghanistan, leidde tot een strategische zoektocht naar nut en noodzaak van het gebruik van militaire macht binnen conflicten. Deze enorme verscheidenheid aan inzet in conflicten heeft een diversiteit aan inzichten en doctrines opgeleverd, vaak wel met een conflict-specifieke context. Door deze diversiteit was het ontwikkelen en vasthouden van een consistent inzicht in en begrip van de rol van een krijgsmacht niet eenvoudig. Om een krijgsmacht toekomstbestendig te maken is het van groot belang om door deze vertroebeling aan missies heen te kijken en de vraag over de rol van de strijdkrachten helder, eenvoudig en tijdsbestendig te beantwoorden. Alleen inzicht in 'wat te doen' of 'wat niet te doen' vormt onvoldoende basis voor doctrine.

In een voortdurend veranderende wereld met een diversiteit aan conflicten, variërend in complexiteit en omvang, is dit niet meer acceptabel. Militaire commandanten en staffunctionarissen op alle niveaus hebben de verantwoordelijkheid om niet alleen te vertrouwen op hun ervaringen en intuïtie, maar moeten hun handelen ook baseren op begrip van de essentie van de rol van krijgsmacht in conflict-situaties. Gedragen kennis en begrip van deze essentie ontbrak in de afgelopen decennia. Dit is dan ook één van de belangrijkste redenen voor het actualiseren van de doctrine voor het landoptreden: het verkrijgen van een beter en actueler inzicht in militair optreden en bovendien het creëren van een gemeenschappelijk begrippenkader.

FOTOMCD. G. VAN ES

De afgelopen jaren zijn operaties uitgevoerd waarbij de nadruk lag op internationale samenwerking en dat is één van de ontwikkelingen waarop de nieuwe doctrinepublicatie aansluit

De veranderende omgeving en de nieuwe DPLO

Doctrine ontwikkelt zich en geeft richting aan het denken over het huidige en verwachte optreden. Deze nieuwe publicatie brengt dan ook veranderingen aan in het militaire denken. De belangrijkste redenen om de doctrine aan te passen waren zowel inhoudelijk als structureel, dit laatste als gevolg van de toegenomen internationale samenwerking en het besluit van de CDS om zoveel mogelijk gebruik te maken van NAVO-doctrine. De DPLO is dan ook zowel aangepast aan deze nieuwe inhoudelijke veranderingen als aan de aangepaste inrichting van de Nederlandse doctrine-structuur die aansluit op de internationale (NAVO) doctrinestructuur.

De belangrijkste redenen om de doctrine aan te passen, zijn:

- Van *het conflict* naar *een conflict*. Zoals gezegd zijn de afgelopen decennia operaties uitgevoerd waarbij de noodzakelijke wijze van denken en optreden niet strookte met die van de Koude Oorlog. Aangepaste en/of vernieuwde werkwijzen werden vaak toegesneden op operaties in deze specifieke conflicten. De essentie van het militair optreden werd steeds meer naar de achtergrond gedrongen en meer gericht op de specifieke karakteristieken van de actuele conflicten. In de DPLO is de doctrine meer gericht op de essentie achter het militaire optreden tijdens conflicten in het algemeen en minder op de vereisten van specifieke conflictsituaties. De DPLO legt daartoe een bredere basis voor het militaire denken in conflictsituaties;
- Het kunstmatige onderscheid tussen gevechtsoperaties en andere vormen van militaire inzet is vervallen. De afgelopen jaren hebben militairen een grote diversiteit aan inspanningen verricht. Veelal werden deze onderverdeeld in gevechtsoperaties en overige operaties. Dit onderscheid is verdwenen: alle soorten militaire inspanningen kunnen in een operatie voorkomen.

Er wordt alleen nog onderscheid gemaakt in de primaire doelstelling van de operatie. Deze (deels overlappende) doelstellingen zijn offensieve, defensieve en stabiliserende operaties. Alle vormen van militaire inspanning, variërend van het uitvoeren van gevechtshandelingen tot ondersteuning aan civiele instanties, kunnen in al deze operaties voorkomen;

- Als overkoepelend document voor landoperaties heeft de DPLO een meer blijvend en fundamenteel karakter vanwege de keuze voor de filosofie en principes van het optreden in de landomgeving. Deze vinden hun oorsprong in een lange historie van conflicten in de landomgeving, waarvan de permanente aard zich steeds weer opnieuw manifesteert naast de specifieke conflictenkarakteristieken. Deze benadering maakt de DPLO tijdsbestendiger. Daarnaast maakt deze benadering het ook mogelijk doctrine te ontwikkelen voor specifieke omstandigheden zoals *counterinsurgency* (COIN), *Peace Support Operaties* (PSO) of ondersteuning aan civiele autoriteiten. De publicaties kunnen dan in samenhang gebruikt worden met de DPLO;
- Jarenlang was de Nederlandse doctrine gebonden aan een krijgsmachtdeel. Zo ook bij de Koninklijke Landmacht, die lange tijd vrijwel alleen maar nationaal gerichte doctrine heeft gebruikt. Met de toenemende nationale en internationale joint-samenwerking is het noodzakelijk gebleken om nationale en internationale (NAVO-)doctrine beter op elkaar aan te laten sluiten. Mede in lijn met de doctrinestructuur van de NAVO en haar lidstaten is ervoor gekozen om de DPLO in te richten als domeindoctrine: landoptreden in plaats van landmacht-optreden. Met deze opzet sluit de DPLO direct aan op de diverse NAVO-publicaties en dat past in de lijn die is ingezet met de nieuwe Nederlandse Defensie Doctrine (NDD) en de Nederlandse joint doctrine-structuur;
- Deze internationale stap houdt in dat NAVO-publicaties gebruikt worden naast

de DPLO. Het is dan ook vanzelfsprekend dat de Nederlandse stijl, terminologie en in-deling aansluit bij de NAVO. Dit betekent in praktijk een intensiever gebruik van Engeltalige begrippen. Met deze nieuwe inrichting van de Nederlandse doctrinestructuur is ook een tweedeling in doctrine aangebracht, namelijk *how to think*, over filosofie en principes en *how to act* over werkwijzen, procedures en technieken. De *how to think*-doctrine is op haar beurt ingedeeld in drie segmenten: een thematisch (COIN, PSO et cetera), functioneel (vaak J-functionaliteiten) en domein (land, maritiem, et cetera) segment. De *how to act*-doctrine is direct verbonden met de organisatie en de wijze van uitvoering. Deze publicaties worden naast elkaar gebruikt en vullen elkaar aan. De DPLO is in deze structuur de CDS-domein-publicatie voor de krijgsmacht, gericht op de landomgeving en legt de basis voor diverse tactische landmachtpublicaties van de Commandant Landstrijdkrachten.

De DPLO

De eerder beschreven ontwikkelingen en uitgangspunten vormen de basis van de DPLO. Hierna volgt een korte weergave van de inhoud van de DPLO. Allereerst worden vier centrale thema's onder de doctrinestructuur behandeld, met vervolgens een korte uiteenzetting over militair vermogen bij conflicten in de landomgeving. Daarna worden de twee kernkwaliteiten (*Manoeuvrist Approach* en Opdracht Gerichte Commandovoering) voor het optreden in de landomgeving behandeld. Aansluitend zijn er korte toelichtingen op het in stand houden en het orkestreren van operaties. Ten slotte volgt een uiteenzetting van de tactische operatie.

Vier centrale thema's

De krijgsmacht is een instrument van de staat en tevens zwaarmacht. Dit staatsrechtelijke uitgangspunt is bij iedereen bekend. Maar hoe dit uitgangspunt verband houdt met het optreden in de landomgeving blijft vaak onder-

FOTO MCD, JK DE MEESTER

De nieuwe doctrinepublicatie gaat in op de krijgsmacht als omgevingsbewuste organisatie: kunnen vechten vereist immers ook het vermogen om het verschil te begrijpen tussen de aard en karakteristieken van conflicten

belicht. De krijgsmacht is tenslotte meer dan alleen een instrument om te vechten. Om een goed begrip te krijgen van de rol van een krijgsmacht in conflictsituaties en hoe dit ons denken beïnvloedt, wordt dit kort toegelicht in een viertal centrale thema's. Deze thema's zijn met elkaar verbonden en vormen het fundament van de publicatie.

Het eerste thema is de krijgsmacht als onderdeel van de staat. Er is een onlosmakelijk verband tussen de belangen van de staat, zijn krijgsmacht en de missies die worden uitgevoerd. In de praktijk is meerdere malen gebleken hoe moeilijk het is om dit verband in stand te houden. Dit neemt echter niet weg dat hier altijd naar gestreefd moet worden, omdat de krijgsmacht er primair is om de staatsbelangen te dienen en doelstellingen nastreeft die hieruit voortvloeien. Zo vertegenwoordigt de krijgsmacht de staat en zijn belangen onder omstandigheden waar niemand anders dit kan. Het verband tussen staat en krijgsmacht legt enerzijds een verplichting op aan de krijgsmacht om onvoorwaardelijk te handelen in lijn met de belangen en de doelstellingen van de staat. Anderzijds legt het verband ook verplichtingen op aan de staat om te voorzien in deze doelstellingen, maar zeker ook in werkwijzen en middelen die hiervoor noodzakelijk zijn.

Het tweede thema is de krijgsmacht als zwaarmacht van de staat: de noodzaak om geweld toe te kunnen passen of om ermee te dreigen. Een krijgsmacht moet vanzelfsprekend in staat zijn om te vechten, maar er is meer dan alleen vechten. Om invloed te krijgen op een situatie en de perceptie van doelgroepen te vormen moet een krijgsmacht over voldoende afschrikingsvermogen beschikken met de bedoeling bedreigingen af te wenden en gewenste handelingen of situaties af te dwingen. Dit vereist kwaliteit en geloofwaardigheid, maar ook mensen die risico's en besluiten kunnen nemen en hun intenties kunnen overbrengen.

Kunnen vechten vereist ook het vermogen om het verschil te begrijpen tussen de aard en karakteristieken van conflicten. Dit is het derde thema: de krijgsmacht als omgevingsbewuste

organisatie. Vaak zien we een tendens om alleen aandacht te schenken aan de karakteristieken van specifieke conflicten, zoals culturele tegenstellingen, wijze van optreden, massamedia, politieke aspecten en tijd-ruimte factoren. Daar zijn ook goede redenen voor, gezien het tempo waarin deze genoemde karakteristieken veranderen. De aard van conflicten moet echter nooit buiten beschouwing gelaten worden. Er zal altijd frictie, onzekerheid, chaos, geweld, gevaar en menselijke stress bestaan. De DPLO benadrukt dat een krijgsmacht allereerst ingericht moet zijn om met deze aard van conflicten om te kunnen gaan. Pas daarna worden ze gevormd door de eigentijdse karakteristieken van conflicten in de landomgeving.

Het vierde thema dat hieruit voortvloeit is het scheiden van denken en handelen. Het denken vereist een tijdsbestendige filosofie en principes over militaire inzet bij conflicten. Deze zijn zeker niet onveranderlijk en worden desgewenst aangepast na zorgvuldige afweging. Ze zijn omvattend, omdat ze richting moeten geven aan het handelen onder een grote diversiteit aan omstandigheden. Daarnaast bestaat de noodzaak om richting te geven aan tactieken, werkwijzen en procedures. Vaak wordt dit belangrijke onderscheid onvoldoende gemaakt. De filosofie en principes zijn tijdsbestendig en worden *top-down* gevormd; ze dragen bij aan gedachtenvorming en bieden benaderingswijzen. De tactieken, werkwijzen en procedures wijzigen veel sneller, vaak *bottom-up*. Ze zijn ook meer voorschrijvend en vaak direct toepasbaar. In deze tijd waar vaak vastgehouden wordt aan het bekende en er een toenemende drang is naar zekerheid en regulering, moeten denken en handelen niet door elkaar gehaald worden of op dezelfde wijze worden toegepast.

Militair vermogen bij conflicten in de landomgeving

Na deze vier centrale thema's gaat het document in op de drie componenten van militair vermogen en wat het betekent als dat ingezet wordt in de landomgeving. Dit wordt weergegeven vanuit een brede achtergrond, waarin zowel conflicten in de landomgeving als de militaire organisatie behandeld worden. Hierbij

worden de aard en karakteristieken van conflicten verder uitgewerkt en de consequenties voor het militair vermogen zichtbaar gemaakt, enerzijds om inzicht en begrip te krijgen voor de rol van de krijgsmacht in conflicten, anderzijds om unieke omstandigheden weer te geven waarmee een krijgsmacht geconfronteerd wordt als zij optreedt in de landomgeving. Aspecten als frictie, onzekerheid, chaos, geweld, gevaar, menselijke stress, maar ook het vaak individuele karakter van het optreden, het directe menselijke contact met de omgeving en de sterk wisselende omstandigheden zijn kenmerkend. Deze omstandigheden, in combinatie met de inspanning die nodig is om vaak grote aantallen individuen met hun unieke situatie effectief aan te sturen, bepalen in sterke mate hoe landeenheden, zoals de landmacht of de mariniers, zijn ingericht, worden opgeleid en worden aangestuurd. Deze context bepaalt hoe de DPLO ingaat op de verschillende aspecten van joint-operaties en de samenhang tussen de diverse componenten van een krijgsmacht. Tevens wordt het *interagency*-aspect behandeld en een *Comprehensive Approach* als benaderingswijze voor de fysieke en psychologische omgeving waarin krijgsmachten tegenwoordig veel meer acteren en de rol van de diverse machtsmiddelen hierin.

Manoeuvrist Approach en Opdrachtgerichte Commandovoering

De complexiteit van de landomgeving dwingt eenheden telkens opnieuw naar oplossingen te zoeken met maximaal behoud van vrijheid van handelen voor commandanten om binnen de eigen unieke situatie effectief te kunnen zijn. Uiteindelijk leidt dit tot twee kernkwaliteiten van de krijgsmacht in het algemeen en de Koninklijke Landmacht in het bijzonder: *Manoeuvrist Approach* en *Opdrachtgerichte Commandovoering*. Beide zijn in de DPLO verder aangescherpt om tijdsbestendig te zijn. De *Manoeuvrist Approach* (niet te verwarren met *manoeuvre warfare*) wordt in hedendaagse termen beschreven als een dynamische en allesomvattende filosofie. Het bestrijkt vele onderwerpen die vaak lastig te verklaren of onduidelijk waren, zoals begrijpen, beïnvloedend gedrag of verkrijgen van invloed (als resultaat

en niet als activiteit), de centrale rol van initiatief, beschermen en het breken van enerzijds cohesie van diverse doelgroepen en anderzijds de samenhang tussen fysiek en mentaal aangrijpen. Deze aangepaste beschrijving biedt de mogelijkheid een grote diversiteit aan problemen of situaties aan te pakken, zonder dat hiervoor meteen een nieuwe procedure of methode noodzakelijk is.

Onlosmakelijk verbonden met *Manoeuvrist Approach* is *Opdrachtgerichte Commandovoering*. Deze commandovoeringfilosofie benadrukt de noodzaak voor heldere besluitvorming, het ontwikkelen van eenduidige plannen en het verstrekken van opdrachten op een toegankelijke manier. De DPLO beschrijft ook de *do's and don'ts* van deze commandovoeringsfilosofie, want *Opdrachtgerichte Commandovoering* functioneert niet zonder wederzijds vertrouwen, kennis, ervaring en voldoende inbedding in de organisatie.

Operaties

De DPLO besteedt een apart hoofdstuk aan het in stand houden van operaties. Maar al te vaak wordt instandhouding afgedaan als iets functioneels, technisch en/of een kwestie van logistiek. Dat is uiteraard nonsens. Optreden in de landomgeving vereist tegenwoordig nu eenmaal een veel bredere benadering van wat wel en niet haalbaar is dan alleen de logistieke ondersteuning van operaties. De DPLO plaatst dit onderwerp daarom op het niveau van de commandant en haalt het uit de sfeer van de specialisten.

Vervolgens gaat de DPLO in op het orkestreren en uitvoeren van operaties. Orkestreren is het samenbrengen van verschillende capaciteiten binnen een operatie, gecombineerd, geïntegreerd en georganiseerd aan de hand van planningsmethodieken, denkmodellen en doctrinaire raamwerken. Maar al te vaak richt de planning van een militaire operatie zich alleen op het organiseren van de beschikbare middelen en capaciteiten. De DPLO daagt de lezer uit om breder te kijken. De samenhang tussen conceptuele en detailplanning wordt uiteengezet en in relatie gebracht met besluitvorming. Dit biedt commandanten en staven voldoende houvast om met complexe situaties om te gaan

FOTO W. DEN DUNNEN

De landomgeving is complex: elke situatie is anders en zal elke keer opnieuw een eigen oplossing vragen, waarvoor mensen nodig zijn die nieuwe uitdagingen aan willen gaan en vertrouwen hebben in zichzelf en hun collega's

en het helpt bij het inrichten of orkestreren van operaties. Hiertoe worden de diverse doctrinaire raamwerken behandeld die helpen bij het visualiseren, ontwikkelen en beschrijven van ideeën, doelstellingen en plannen. De rigide benadering van het verleden is er uit, waardoor ze een flexibel hulpmiddel zijn voor het beantwoorden van vragen die ontstaan bij het orkestreren van operaties.

Ten slotte wordt de tactische operatie behandeld. Dit is een samenhangend geheel van diverse militaire activiteiten om een specifieke doelstelling te realiseren. Deze staat niet op zichzelf en is zeker geen standaardrecept.

De tactische operatie vormt de schakel tussen de campagnethema's (die hun oorsprong vinden in de strategische c.q. operationele context van de operatie) enerzijds en de diverse militaire activiteiten uitgevoerd door militaire organisaties anderzijds. Uiteindelijk zijn het de activiteiten die resultaten opleveren.

Verder wordt uiteengezet hoe een tactische operatie wordt opgebouwd en uit welke bouwstenen deze is samengesteld. In de tactische operatie brengt de commandant diverse benaderingswijzen samen en koppelt doelstellingen aan activiteiten. Deze activiteiten worden uitgevoerd door de diverse capaciteiten en mogelijkheden van zijn organisatie. Om te benadrukken dat alleen de commandant en zijn staf deze relatie kunnen leggen bij het opzetten en uitvoeren van de operatie legt de DPLO zelf geen enkele vaste relatie tussen activiteiten, operaties en campagnethema's.

Ten slotte

De landomgeving is een complexe omgeving. Elke situatie is anders en zal elke keer opnieuw een eigen oplossing vragen. Hiervoor zijn mensen nodig die nadenken, bereid zijn nieuwe uitdagingen aan te gaan en vertrouwen hebben in zichzelf en hun collega's: mensen die hun houvast vinden in hun denkvermogen en creativiteit, maar die ook bereid zijn af te wijken van gebaande paden. Deze denkcapaciteit is één van de grootste en meest kosteneffectieve *force multipliers* van een krijgsmacht. De DPLO ondersteunt en stimuleert dit denkvermogen, niet door het voorschrijven van handelingen, maar door de manier van denken te stimuleren en te structureren. ■

Implementatie

De uitgifte van de DPLO wordt gecombineerd met workshops bij diverse onderdelen binnen en buiten de Koninklijke Landmacht. De DPLO wordt inmiddels gebruikt in diverse loopbaan- en functiecurcursussen zoals de Middel Management Opleiding (MMO) en de Module Landoperaties (MLO). Vanaf januari 2014 is de publicatie beschikbaar via het defensie intra- en internet portaal als PDF-document. Ook komen versies beschikbaar voor de diverse E-readers. Ook is een digitale introductiemodule beschikbaar. In lijn met de inhoud van de DPLO en de nieuwe opzet van de doctrinestructuur komen binnenkort diverse nieuwe doctrinepublicaties beschikbaar of worden herzien. De belangrijkste hiervan zijn de Handboeken Taskforce (HBTF), Battlegroup (HBBG) en de doctrinepublicaties Commandovoering (DPCOV), Command Support in Landoperaties (DPCSLO), de AJP 3.4.4 Counter Insurgency (COIN), de ATP 3.4.4.1 COIN Guidance en de ATP 3.2.1.1 Stability Activities and Tasks. Verder is het trainingscompendium van de Koninklijke Landmacht inmiddels aangepast aan de DPLO, HBTF en HBBG.